

EUROOPAN
KOMISSIO

UNIONIN ULKOASIOIDEN
JA TURVALLISUUSPOLITIIKAN
KORKEA EDUSTAJA

Bryssel 25.3.2020
JOIN(2020) 5 final

ANNEX

LIITE

asiakirjaan

YHTEINEN TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

Ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskeva EU:n toimintasuunnitelma 2020–2024

Ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskevassa EU:n toimintasuunnitelmassa 2020–2024 asetetaan tavoitetaso ja määritellään EU:n ja sen jäsenvaltioiden painopisteet suhteissa kaikkiin kolmansiin maihin. Ihmisoikeuksia ja demokratiaa edistetään yhdenmukaisesti ja johdonmukaisesti kaikilla EU:n ulkoisen toiminnan, kuten kaupan, ympäristön ja kehityksen, aloilla.

Toimintasuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden tehokas täytäntöönpano edellyttää EU:lta ja jäsenvaltioilta **koordinoituja toimia** kunkin tahon institutionaalisen aseman ja toimivaltuuksien rajoissa: Korkeaa edustajaa / varapuheenjohtajaa avustavat Euroopan ulkosuhdehallinto, Euroopan komissio, neuvosto ja jäsenvaltiot. Ihmisoikeuksista vastaava Euroopan unionin erityisedustaja on edelleen keskeinen poliittinen toimija ja tärkeässä asemassa ohjaamassa toimintasuunnitelman täytäntöönpanoa kestäväen edistyksen aikaansaamiseksi. Euroopan parlamentilla on erityinen rooli ja merkitys ihmisoikeuksien ja demokratian edistämisessä.

Toimintasuunnitelmassa esitetään EU:n ihmisoikeuspolitiikan yleiset painopisteet ja tavoitteet seuraaviksi viideksi vuodeksi. Toimintasuunnitelman tavoitteet konkretisoidaan ja pannaan täytäntöön kaikilla tasoilla eli maa-, alue- ja monenvälisellä tasolla. Operatiivisesti nämä **viisi toimintalinjaa** pannaan täytäntöön paikan päällä kumppanimaissa.

Yli 140 **EU:n edustustoa ja toimistoa** eri puolilla maailmaa sekä **jäsenvaltioiden suurlähetystöt** ovat täytäntöönpanon eturintamassa sovittamassa painopisteitä ja tavoitteita paikallisiin olosuhteisiin ja raportoimassa tuloksista. EU:n edustustot tekevät toimintasuunnitelman puitteissa yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa määritelläkseen konkreettiset painopisteet toimintamaissaan viideksi vuodeksi. Työn tukena ovat **vankat taloudelliset ja poliittiset resurssit**. Tavoitteiden saavuttamista edistetään kansallisilla, alueellisilla ja maailmanlaajuisilla ohjelmilla ja hankkeilla sekä yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan (YTPP) operaatioilla.

Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää **kaikkien** EU:n käytettävissä olevien **välineiden** järjestelmällistä ja koordinoitua käyttöä. Näitä välineitä ovat muun muassa seuraavat:

- **poliittiset, ihmisoikeus- ja alakohtaiset politiikkavuoropuhelut** kumppanimaiden ja alueellisten järjestöjen kanssa;
- vuoropuhelu ja seurantakäynnit EU:n **yleisen tullietuusjärjestelmän**, jäljempänä 'GSP-järjestelmä', täytäntöönpanemiseksi;
- **vuosien 2021–2027 monivuotiseen rahoituskehikseen** sisältyvät temaattiset ja maantieteelliset välineet (erityiset hanke- ja ohjelmajärjestelyt määräytyvät tilanteen mukaan);
- toimet **monenvälisillä ja alueellisilla ihmisoikeusfoorumeilla**: EU:n johdolla annettavat temaattiset ja maantieteelliset päätöslauselmat, joissa käsitellään monenlaisia ihmisoikeuskysymyksiä, tuki muille asiaankuuluville päätöslauselmille, EU:n lausumat ja toimet, osallistuminen interaktiivisiin vuoropuheluihin, julkiset keskustelut ja tiedotustilaisuudet sekä ihmisoikeuksia ja demokratiaa tukevat tapahtumat;
- ihmisoikeuksien ja demokratian **puolesta puhuminen: julkinen diplomatia- ja viestintätoiminta**, tiedotuskampanjat, julkilausumat ja viralliset yhteydenotot, joissa tuomitaan ihmisoikeusloukkaukset ja -rikkomukset ja tunnustetaan ihmisoikeuksien edistämiseksi ja suojelemiseksi toteutetut toimet;
- ihmisoikeuksien puolustajien **oikeudenkäyntien** seuranta;
- **EU:n 13 ihmisoikeussuuntaviivaa**¹ – EU:n edustustojen ja jäsenvaltioiden suurlähetystöjen käytettävissä olevat välineet EU:n ihmisoikeuspolitiikan edistämiseksi;
- vaalitarkkailu ja vaalien jälkiseuranta;
- säännöllinen **vuoropuhelu** kansalaisyhteiskunnan, ihmisoikeusjärjestöjen ja liike-elämän

¹ https://eeas.europa.eu/generic-warning-system-taxonomy/404_en/8441/Human%20Rights%20Guidelines

edustajien kanssa;

- yhteistyö ja koordinointi **monenvälisten ihmisoikeusinstituutioiden ja Yhdistyneiden kansakuntien (YK) ihmisoikeussopimuksella perustettujen elinten** kanssa.

I. YKSILÖIDEN SUOJELU JA VAIKUTUSMAHDOLLISUUKSIEN LISÄÄMINEN

Yksilöiden suojelulla ja vaikutusmahdollisuuksien lisäämisellä tarkoitetaan sen varmistamista, että kaikki voivat nauttia täysimääräisesti kansalais- ja poliittisista oikeuksista sekä taloudellisista, sosiaalisista ja sivistyksellisistä oikeuksista. Kaikkien ihmisten vaikutusmahdollisuuksien lisääminen (ketään ei jätetä -periaate) merkitsee, että kaikki voivat hyödyntää koko potentiaaliaan yhteiskunnan tasavertaisina ja aktiivisina jäseninä. Oikeusvaltioperiaate on sosiaalisen yhteenkuuluvuuden, solidaarisuuden ja luottamuksen kulmakivi niin valtion ja kansalaisten välillä kuin kansalaisten kesken.

- **Täytäntöönpanokeinot:** poliittiset vuoropuhelut; ihmisoikeusvuoropuhelut; alakohtaiset poliittiset vuoropuhelut, GSP+ -menettelyn / Kaikki paitsi aseet (EBA) -menettelyn mukaiset tarkkailukäynnit; asiaankuuluvien EU:n ihmisoikeussuuntaviivojen ja erityisten välineiden käyttö temaattisten tavoitteiden saavuttamiseksi; YK:n ihmisoikeusneuvoston ja YK:n yleiskokouksen kolmannen komitean päätöslauselmat; temaattiset ja maantieteelliset rahoitusvälineet (asiaan liittyvät ohjelmat ja hankkeet); suora tuki ihmisoikeuksien puolustajille; oikeudenkäyntien seuranta; asiaa koskevien YK:n ja Kansainvälisen työjärjestön yleissopimusten ja valinnaisten pöytäkirjojen ratifioinnin ja täytäntöönpanon edistäminen; päätöslauselmat ihmisoikeusloukkauksista ja -rikkomuksista; julkisuusdiplomatia ja kohdennetut kampanjat, konferenssit ja muut tapahtumat; vuoropuhelu kansalaisyhteiskunnan ja muiden valtiosta riippumattomien toimijoiden kanssa.

A. Ihmisten suojelu ja eriarvoisuuden, syrjinnän ja syrjäytymisen poistaminen

- Toteutetaan toimia kuolemanrangaistuksen poistamiseksi maailmanlaajuisesti. Maissa, jossa kuolemanrangaistus on edelleen käytössä, on vaadittava vähimmäisvaatimusten noudattamista ja pyrittävä kuolemanrangaistusten täytäntöönpanon lykkäämiseen ensimmäisenä vaiheena kuolemanrangaistuksen poistamisessa.
- Pyritään poistamaan kidutus maailmanlaajuisesti ehkäisemällä sitä, asettamalla kieltoja, saattamalla asianomaiset vastuuseen ja tarjoamalla uhreille oikeussuojakeinoja sekä edistämällä kidutusvälineiden kaupan vastaisen allianssin toimia.
- Tuetaan ihmisoikeuksien puolustajia ja heidän laillisia edustajiaan ja otetaan huomioon heidän työnsä vaikutus heidän perheisiinsä. Pyritään varmistamaan myönteinen tunnustus ihmisoikeuksien puolustajien tekemälle merkittävälle työlle. Tuodaan esille yksittäisiä tapauksia, jotka liittyvät muun muassa maaoikeuksiin, työntekijöiden oikeuksiin, luonnonvaroihin, ympäristökysymyksiin ja ilmastonmuutokseen, sekä yritysten väärinkäytöksistä aiheutuvia tapauksia.
- Vauhditetaan toimia kaikenlaisen syrjinnän, mukaan lukien sukupuoleen, rotuun, etniseen tai yhteiskunnalliseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, poliittisiin tai muihin mielipiteisiin, vammaisuuteen, ikään, seksuaaliseen suuntautumiseen ja sukupuoli-identiteettiin perustuvan syrjinnän, torjumiseksi ja kehoitetaan edelleen kaikkia valtioita kunnioittamaan,

suojelemaan ja toteuttamaan vähemmistöihin, kuten kansallisiin, etnisiin, uskonnollisiin ja kielivähemmistöihin, kuuluvien henkilöiden ihmisoikeuksia.

- Edistetään seksuaalisen ja sukupuoleen perustuvan väkivallan ja syrjinnän, mukaan lukien haitalliset normit ja käytännöt, kuten naisten sukuelinten silpominen, tyttövauvojen surmaaminen ja lapsi-, varhais- ja pakkoavioliitot, poistamista ja torjuntaa sekä niiltä suojaamista. Kannustetaan maita naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen (Istanbulin yleissopimus) pikaiseen ratifiointiin ja täytäntöönpanoon.
- Toteutetaan toimia, joilla varmistetaan Pekingin toimintaohjelman ja kansainvälisen väestö- ja kehityskonferenssin toimintaohjelman² ja niihin liittyvien tarkistuskokousten tulosten täysimääräinen ja tehokas täytäntöönpano, ja sitoudutaan edelleen seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien edistämiseen tässä yhteydessä.
- Vauhditetaan toimia kaikenlaisen homo- ja biseksuaalisiin sekä trans- ja intersukupuolisiin henkilöihin (hlbti) kohdistuvan syrjinnän, mukaan lukien hlbt-fobiaan perustuva väkivalta ja vihapuhe, ehkäisemiseksi ja torjumiseksi.
- Edistetään toimenpiteitä kaikenlaisen lapsiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemiseksi ja torjumiseksi ja puututaan siihen. Autetaan kumppanimaita lastensuojelujärjestelmien kehittämisessä ja vahvistamisessa. Tuetaan laadukkaan vaihtoehtoisen hoidon kehittämistä vailla vanhempien huolenpitoa eläville lapsille ja siirtymistä laitoshoidosta laadukkaaseen perhe- ja yhteisöpohjaiseen hoitoon.
- Kannatetaan erityistä suojelua, johon maahanmuuttajilla, pakolaisilla ja maan sisällä siirtymään joutuneilla ja kansalaisuudettomilla henkilöillä on oikeus. Tuetaan toimenpiteitä, joilla parannetaan kotoutumista, sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja laadukkaiden peruspalvelujen saatavuutta.
- Edistetään toimenpiteitä, joilla puututaan ilmastomuutoksen ja biologisen monimuotoisuuden köyhtymisen vakaviin vaikutuksiin, jotka kohdistuvat ihmisoikeuksien, kuten elämää, terveyttä, vettä, elintarvikkeita, asumista ja riittävää elintasoa koskevien oikeuksien, käyttöön, ja myös ilmastomuutoksen vuoksi kotiseudultaan siirtymään joutuneiden ahdinkoon.
- Tuetaan ihmisoikeuksiin perustuvaa lähestymistapaa muuttoliikkeen hallintaan ja vahvistetaan valtioiden, kansalaisyhteiskunnan ja YK:n kumppaneiden valmiuksia panna tämä lähestymistapa täytäntöön.

B. Ihmisten vaikutusmahdollisuuksien lisääminen

- Tuetaan valtion viranomaisia, jotta ne voivat taata oikeushenkilöllisyyden kaikille ja erityisesti jotta vastasyntyneiden yleinen rekisteröinti voidaan varmistaa.
- Varmistetaan lasten ja nuorten tarkoituksenmukainen osallistuminen heihin vaikuttaviin päätöksiin kaikilla tasoilla, mukaan lukien EU:n päätöksenteko ja täytäntöönpano.
- Kannustetaan kumppanimaita ratifioimaan ja panemaan täytäntöön YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista. Autetaan ehkäisemään ja poistamaan asenteisiin,

---

²https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/generalassembly/docs/globalcompact/A_CONF.177_20.pdf

instituutioihin ja ympäristöön liittyviä esteitä. Varmistetaan infrastruktuurin, liikenteen ja tieto- ja viestintätekniikan saatavuus sekä osallistavat palvelut, kuten koulutus- (mukaan lukien etäopetus), terveydenhuolto-, oikeus- ja työvoimapalvelut.

- Tuetaan alkuperäiskansoja edistämällä niiden osallistumista asiaankuuluviin ihmisoikeus- ja kehitysprosesseihin ja noudattamalla vapaan ja tietoon perustuvan ennakkosuostumuksen periaatetta kaikissa niitä koskevista päätöksistä.

C. Perusvapauksien edistäminen ja kansalaistoiminnan ja poliittisen toimintatilan vahvistaminen

- Edistetään turvallista ja suotuisaa toimintaympäristöä, jossa kansalaisyhteiskunta voi toimia itsenäisesti, mukaan lukien pitkän aikavälin strateginen tuki kansalaisyhteiskunnan valmiuksien kehittämiselle ja tarkoituksenmukaiselle osallistumiselle kansallisella, alueellisella ja maailmanlaajuisella tasolla.
- Kehitetään parhaiden käytäntöjen pohjalta välineitä, joiden avulla voidaan havaita ensimmäisiä merkkejä kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksien rajoittamisesta, mukaan lukien digitaalitekniikan käyttö ja terrorisminvastaiset toimenpiteet, reagoida niihin ja tukea toimia niiden torjumiseksi, sekä välineitä, joiden avulla voidaan havaita tilaisuuksia lisätä kansalaistoiminnan toimintamahdollisuuksia.
- Suojellaan sananvapautta sekä tiedotusvälineiden vapautta ja moniarvoisuutta verkossa ja sen ulkopuolella. Lisätään yleistä tietoisuutta ja edistetään julkista keskustelua disinformaation torjuntatoimista.
- Parannetaan toimittajien turvallisuutta ja suojelua tuomitsemalla heihin kohdistuvat hyökkäykset. Varmistetaan, että pelottelun tai uhkailun kohteena olevat saavat apua EU:n ihmisoikeuksien puolustajien suojelumekanismien kautta. Tuetaan media-aloitteita ja vedotaan valtion viranomaisiin, että ne ehkäisevät ja tuomitsevat väkivallan ja toteuttavat tehokkaita toimenpiteitä rankaisemattomuuden lopettamiseksi.
- Ehkäistään ja vastustetaan rauhanomaiseen kokoontumis- ja yhdistymisvapauteen kohdistuvia loukkauksia, mukaan lukien kansalaisyhteiskuntaan, työntekijöihin ja työnantajiin kohdistuvia loukkauksia.
- Edistetään vuoropuhelua ja poliittisten kriisien ja joukkomielenosoitusten rauhanomaista ratkaisemista ihmisoikeusnormien mukaisesti. Kehitetään kansalaisyhteiskunnan ja poliittisten toimijoiden valmiuksia vastata spontaanien kansalaisliikkeiden esittämiin epäkohtiin.
- Pyritään tavoittamaan uskonnolliset toimijat ja arvioimaan, miten ne voivat osallistua rauhanpalauttamiseen, uskontojen välisiin aloitteisiin sekä sovittelu- ja välitystoimiin, sekä löytämään synergioita käynnissä olevien YK:n aloitteiden kanssa.
- Tuetaan toimia, joilla suojellaan akateemista vapautta sekä oppilaitosten autonomiaa ja turvataan niiden valmiudet tarjota verkko- ja etäopetusta.

D. Oikeusvaltioperiaatteen ja oikeudenmukaisen oikeudenkäytön tukeminen

- Edistetään oikeusvaltioperiaatetta kumppanimaissa ja oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin sen varmistamiseksi, että oikeudenkäytössä kunnioitetaan ihmisoikeuksia.

- Parannetaan oikeussuojan ja oikeudellisen neuvonnan, kuten oikeusavun, saatavuutta etenkin kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien keskuudessa muun muassa digitaaliteknologian avulla.
- Tuetaan vaihtoehtoisten riidanratkaisumekanismien käyttöönottoa keinona vähentää oikeudellisia, käytännön ja muita esteitä ihmisoikeusrikkomusten uhrien oikeuden toteutumiselle.
- Tuetaan lapsiystävällisten oikeusjärjestelmien kehittämistä kaikkien oikeuden kanssa tekemisiin joutuneiden ja vapautensa menettäneiden lasten hyväksi.
- Tuetaan vapautensa menettäneiden henkilöiden vankilaolojen ja kohtelun parantamista kansainvälisten vaatimusten mukaisesti.

E. Vastuuvollisuuden puutteen korjaaminen, rankaisemattomuuden torjuminen ja siirtymäkauden oikeusjärjestelyjen tukeminen

- Kehitetään uusi horisontaalinen EU:n ihmisoikeusseuraamusten järjestelmä, jolla puututaan vakaviin ihmisoikeusloukkauksiin ja -rikkomuksiin maailmanlaajuisesti.
- Laaditaan EU:n lähestymistapoja, joilla voidaan varmistaa vastuuvollisuus erityisesti vakavissa ihmisoikeusloukkaus- ja -rikkomustapauksissa, yhdistämällä kansalliset ja kansainväliset toimet ja pohjaamalla EU:n käytäntöihin, jotka koskevat muun muassa lapsia aseellisissa selkkauksissa, konflikteihin liittyvästä seksuaalisesta väkivallasta selviytyneitä, siirtymäkauden oikeusjärjestelyjä, kidutuksen ja muun kaltoinkohtelun torjuntaa sekä Kansainvälistä rikostuomioistuinta.
- Tuetaan maan sisäisiä aloitteita ihmisoikeusloukkauksista ja -rikkomuksista rankaisematta jättämisen torjumiseksi sekä siirtymäkauden oikeusjärjestelyjä, muun muassa vahvistamalla yhteyksiä YK:hon.
- Edistetään jatkuvaa poliittista sitoutumista suojeluvastuuseen³ ja sen toteuttamiseen helpottamalla vuoropuhelua YK:n kanssa ja sitoutumista YK:hon sekä soveltamalla suojeluvastuun käsitettä analyttisenä välineenä maiden erityistilanteisiin.
- Torjutaan kaikkien ihmiskauppaan sekaantuneiden rankaisemattomuutta tarkoituksena ehkäistä ihmiskauppaa ja poistaa se kokonaan. Autetaan ja suojellaan uhreja, erityisesti naisia ja lapsia.

F. Taloudellisten, sosiaalisten, sivistyksellisten ja työntekijöiden oikeuksien vahvistaminen

- Vahvistetaan ihmisoikeuksien ja ympäristön välistä yhteyttä, mukaan lukien ilmastonmuutoksen huomioon ottaminen EU:n ulkoisessa toiminnassa. Tuetaan toimia, joilla lisätään tietoisuutta ilmastonmuutoksen ja ympäristön pilaantumisen ihmisoikeusvaikutuksista.
- Sisällytetään taloudelliset, sosiaaliset, sivistykselliset ja työntekijöiden oikeudet tehokkaasti kumppanimaiden kanssa käytäviin EU:n ihmisoikeusvuoropuheluihin ja taataan samalla synergia muiden kuulemisten sekä GSP+ -menettelyn / EBA-menettelyn mukaisten tarkkailukäyntien kanssa.

---

³ <https://www.un.org/en/genocideprevention/about-responsibility-to-protect.shtml>

- Edistetään lapsityövoiman nollatoleranssia ja pakkotyön poistamista muun muassa tukemalla kumppanuuksia kaikilla tasoilla, työntekijöiden oikeuksia EU:n kauppasuhteissa, ihmisoikeuksia koskevaa huolellisuusvelvoitetta globaaleissa toimitusketjuissa ja pyrkimyksiä edistää pakkotyötä koskevan ILO:n pöytäkirjan ratifiointia.
- Tuetaan viranomaisten roolia sellaisten ympäristösäädösten hyväksymisessä ja noudattamisen varmistamisessa, joiden tavoitteena on turvallisen, puhtaan, terveellisen ja kestävä ympäristön turvaaminen, muun muassa edistämällä hyvää hallintotapaa luonnonvarojen hallinnassa, oikeusvaltioperiaatetta, tiedonsaantia, yleisön osallistumisoikeutta päätöksentekoon sekä oikeussuojan saatavuutta ympäristö- ja ilmastoasioissa.
- Autetaan valtion viranomaisia laatimaan ja panemaan täytäntöön ihmisoikeuksia tukevia lakeja, asetuksia ja politiikkoja, jotka koskevat elintarvikkeita, maankäyttöä, luonnonvaroja, asumista ja omaisuutta.
- Tuetaan puhtaan juomaveden ja jätevesihuollon yleistä saatavuutta ja korostetaan siihen liittyvää ihmisoikeusnäkökulmaa.
- Vähennetään eriarvoisuutta edistämällä sosiaalipalvelujen, mukaan lukien laadukkaan ja kohtuuhintaisen terveydenhuollon ja koulutuksen (myös verkko-opetuksen), yhtäläistä saatavuutta ja lisätään alan toimijoiden valmiuksia vastata naisten, miesten, hlbt-henkilöiden, lasten, vammaisten, maahanmuuttajien, pakolaisten ja haavoittuvassa asemassa olevien erityistarpeisiin.
- Edistetään yhtäläisiä mahdollisuuksia saada ennalta ehkäisevää terveydenhuoltoa ja oikeutta saada sairaanhoitoa kaikkina aikoina ja erityisesti kriisiaikoina.
- Edistetään ihmisarvoista työtä ja ihmiskeskeistä työn tulevaisuutta ajantasaistetulla EU:n lähestymistavalla ja varmistetaan työelämän perusperiaatteiden ja -oikeuksien sekä turvallisia ja terveellisiä työoloja koskevien oikeuksien noudattaminen ja väkivallasta ja häirinnästä vapaa työelämä. Edistetään työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua sekä asiaa koskevien ILO:n yleissopimusten ja pöytäkirjojen ratifiointia ja tosiasiallista täytäntöönpanoa. Vahvistetaan vastuullista hallintaa ja sosiaalisen suojelun saatavuutta globaaleissa toimitusketjuissa.
- Parannetaan siirtotyöläisten työoloja muun muassa poistamalla kaikenlainen pakkotyö ja hyväksikäyttö. Lisätään siirtotyöläisten, etenkin naisten, ja heidän yhteisöjensä vaikutusmahdollisuuksia, jotta he voivat puolustaa oikeuksiaan ja raportoida epäkohdista sekä hakea oikeutta ja järjestäytyä.

II. KESTÄVIEN, OSALLISTAVIEN JA DEMOKRAATTISTEN YHTEISKUNTIEN RAKENTAMINEN

Ihmisoikeuksien kunnioittaminen on olennainen osa kestäviä, osallistavia ja demokraattisia yhteiskuntia. Tällaisten yhteiskuntien perustana ovat riippumattomat tiedotusvälineet, vastuulliset instituutit, edustukselliset parlamentit ja aktiiviset kansalaiset, ja ne tarjoavat kansalaisjärjestöille ja riippumattomille tiedotusvälineille turvallisen ja suotuisan toimintaympäristön, jossa ne voivat tuoda esiin huolenaiheita, vaikuttaa politiikkaan, valvoa päätöksentekijöitä ja saattaa heitä vastuuseen.

- **Täytäntöönpanokeinot:** poliittiset vuoropuhelut; ihmisoikeusvuoropuhelut; vaalitarkkailuvaltuuskunnat ja vaalien jälkiseuranta; yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan (YTPP) siviili- ja sotilasoperaatiot; kohdennettu koulutus edustustoissa toimivalle EU:n henkilöstölle; asiaankuuluvien EU:n ihmisoikeussuuntaviivojen ja erityisten

välineiden käyttö temaattisten tavoitteiden saavuttamiseksi; YK:n ihmisoikeusneuvoston ja YK:n yleiskokouksen kolmannen komitean temaattiset päätöslauselmat; temaattiset ja maantieteelliset rahoitusvälineet (asiaan liittyvät ohjelmat ja hankkeet); asiaa koskevien YK:n yleissopimusten ja valinnaisten pöytäkirjojen ratifiointin ja täytäntöönpanon edistäminen; päätöslauselmat ihmisoikeusloukkauksista ja -rikkomuksista; julkisuusdiplomatia ja kohdennetut kampanjat, konferenssit ja muut tapahtumat; vuoropuhelu kansalaisyhteiskunnan ja muiden valtiosta riippumattomien toimijoiden kanssa.

A. Demokraattisten, vastuullisten ja avoimien instituutioiden vahvistaminen

- Tuetaan vallanjakoa, oikeuslaitoksen riippumattomuutta ja puolueettomuutta, oikeusjärjestelmän tehokkuutta, laatua ja vastuuvollisuutta sekä perustuslaillisia takeita kumppanimaissa.
- Parannetaan vaaliprosessien luotettavuutta tukemalla riippumatonta kansallista vaalitarkkailua ja prosesseihin liittyviä alueellisia ja kansainvälisiä verkostoja sekä vahvistamalla vaalien järjestelyelinten ja julkishallinnon valmiuksia.
- Seurataan EU:n ja Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön (Etyj) vaalitarkkailuvaltuuskuntien suosituksia sekä poliittisten että yhteistyövälineiden avulla. Edistetään yhteistä lähestymistapaa jälkiseurantaan kansainvälisessä tarkkailijoiden yhteisössä, erityisesti Afrikan unionin ja YK:n kanssa.
- Kehitetään ja parannetaan vaalitarkkailumenetelmiä, joilla seurataan ja arvioidaan sosiaalisen median ja muiden digitaaliteknologioiden kansainvälisten normien vastaista käyttöä vaalikampanjoiden aikana, tarkoituksena ehkäistä pyrkimyksiä vääristää vaaleja ja valmistautua sellaisten varalle.
- Tuetaan sellaisten toimintapoliittisten kehysten laatimista, joiden yhteydessä vaaleja ja demokraattisia prosesseja verkon ulkopuolella säänteleviä sääntöjä sovelletaan verkkoympäristössä, ja autetaan kehittämään valmiuksia näiden kehysten täytäntöönpanemiseksi. Nojataan tässä EU:n omiin toimiin, joita ovat muun muassa disinformaation torjuntaa koskeva toimintasuunnitelma⁴, komission vaalipaketti⁵, disinformaatiota koskevat käytäntösäännöt⁶ ja tuleva eurooppalaisen demokratian toimintasuunnitelma.
- Annetaan kattavaa apua korruption ehkäisemiseksi ja torjumiseksi tukemalla julkishallintojen uudistusta, tehokkaita korruptiontorjuntastrategioita ja oikeudellisia kehyksiä, mukaan lukien väärinkäytösten paljastajien suojelu, erikoistuneet elimet, parlamentit, riippumattomat tiedotusvälineet ja kansalaisyhteiskunta, ja laaditaan korruption vastaiset suuntaviivat. Tuetaan korruption vastaisen YK:n yleissopimuksen ratifiointia ja täytäntöönpanoa.
- Tuetaan parlamentaaristen instituutioiden pyrkimyksiä lisätä valmiuksiaan hoitaa valvonta-, lainsäädäntö- ja budjetoititehtäviään, muun muassa vertaisvaihdon avulla.

---

⁴ https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/action_plan_against_disinformation.pdf

⁵ https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/eu-citizenship/electoral-rights_en#electionsnetwork

⁶ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/code-practice-disinformation>

- Tuetaan sähköistä hallinnointia koskevia aloitteita, joilla lisätään julkisen sektorin avoimuutta ja vastuullisuutta, ja parannetaan siten kansalaisten luottamusta hallituksiin.

B. Reagoivan, kaikkia koskevan, osallistavan ja edustavan päätöksenteon edistäminen

- Lisätään naisten ja nuorten merkityksellistä osallistumista kaikessa moninaisuudessaan kaikilla julkisen elämän aloilla, mukaan lukien edistämällä heidän pääsemistään poliittisten puolueiden vaaliluetteloissa asemiin, joista he voisivat tulla valituiksi, ja parantamalla heidän ehdokasvalmiuksiaan.
- Lisätään poliittisten puolueiden ja valvontavirastojen valmiuksia erityisesti konfliktitilanteissa ja siirtymävaiheissa. Tuetaan puolueiden välisiä liittoutumia ja vuoropuhelua yhteistä huolta aiheuttavista poliittisista kysymyksistä.
- Kehitetään moniarvoisia puoluejärjestelmiä ja parannetaan puolueiden valmiuksia poliittisesti riippumattomalla tavalla siten, että avustetaan sellaisten kansainvälisten normien soveltamisessa, jotka koskevat läpinäkyvää puoluerahoitusta, sisäistä demokratiaa ja osallistavuutta ehdokkaiden ja toimenhaltijoiden valinnassa. Tuetaan puolueiden välisten käytännesääntöjen laatimista vaaleihin liittyvien väkivaltaisuuksien ehkäisemiseksi ja lisätään parlamenttien valmiuksia suojella ja puolustaa ihmisoikeuksia ja perusvapauksia.
- Edistetään kansalaisyhteiskunnan valvontaan ja vastuuvetellisyyteen liittyvää roolia sekä julkisella että yksityisellä sektorilla tukemalla verkkoteknologioiden käyttöä.
- Edistetään aktiivista kansalaisuutta ja osallistumista julkiseen ja poliittiseen elämään. Kansalaisyhteiskunnasta, mukaan lukien etäopetus, ja verkkomedian lukutaitoa koskevat toimet olisi kohdistettava erityisesti naisiin, lapsiin, nuoriin, vammaisiin, vähemmistöihin ja alkuperäiskansoihin kuuluviin henkilöihin ja muihin haavoittuvassa asemassa oleviin henkilöihin.

C. Disinformaation torjunnan, riippumattomien ja moniarvoisten tiedotusvälineiden sekä tiedonsaannin tukeminen

- Tuetaan tiedonsaantia, oikeutta yksityisyyteen ja henkilötietojen suojaa koskevia lainsäädäntöaloitteita eurooppalaisten ja kansainvälisten vaatimusten mukaisesti ja aloitteiden tehokasta täytäntöönpanoa.
- Suojellaan tiedotusvälineiden vapautta ja moniarvoisuutta tukemalla riippumattomia tiedotusvälineitä ja edistämällä luotettavan tiedon saantia. Autetaan riippumattomia tiedotusvälineitä, tutkivaa journalismia ja kansalaisyhteiskuntaa seuraamaan hallitusten suoriutumista hallinnoimisesta ja ihmisoikeusvelvoitteiden noudattamisesta.
- Edistetään taitoja disinformaation, vihapuheen sekä ääriajatteluun perustuvan ja terroristisen sisällön torjumiseksi, kuten verkkomedian lukutaitoa ja digitaalisia taitoja. Tuetaan riippumatonta faktantarkistusta ja tutkimusta sekä tutkivaa journalismia ja laatujournalismia, myös paikallistasolla.
- Edistetään avointa, turvallista, kohtuuhintaista ja helposti ja syrjimättömästi saatavilla olevaa internetyhteyttä kaikille. Torjutaan internetyhteyksien katkaisemista erityisesti vaalien ja ihmisoikeusloukkausten yhteydessä.

D. Konfliktien ehkäisyä ja kriisinratkaisua koskevan, ihmisoikeuksiin perustuvan ja osallistavan lähestymistavan vahvistaminen

- Tuetaan nuorten (erityisesti nuorten naisten) osallisuutta ja osallistumista kaikkiin toimiin, joilla ehkäistään konflikteja ja rakennetaan ja ylläpidetään rauhaa.
- Kehitetään ruohonjuuritason kansalaisjärjestöjen ja kansalaisliikkeiden valmiuksia seurata ja dokumentoida säännöllisesti ihmisoikeusloukkauksia ja -rikkomuksia, myös konfliktitilanteissa.
- Pyritään edelleen vahvistamaan ihmisoikeuksien, turvallisuuden ja ilmastonmuutoksen – joka on merkittävä uhkia moninkertaistava tekijä – välistä yhteyttä politiikkavuoropuheluissa, konfliktien ehkäisyssä, kehitysyhteistyössä ja humanitaarisissa toimissa sekä katastrofiriskien vähentämisstrategioissa.
- Pannaan tehokkaasti täytäntöön naisia, rauhaa ja turvallisuutta koskeva EU:n strateginen toimintamalli.
- Pyritään edelleen sisällyttämään ihmisoikeudet ja lasten asema aseellisissa selkkauksissa kaikkiin EU:n toimiin konflikteihin ja kriiseihin vastaamiseksi, erityisesti YTPP-operaatioihin, välitystoimiin, turvallisuusalan uudistuksiin ja konfliktien ehkäisyyn.
- Tehostetaan toimia sellaisten tekojen lopettamiseksi ja ehkäisemiseksi, jotka loukkaavat vakavasti aseellisista selkkauksista kärsiviä lapsia, ja tuetaan kotiutusta, pitkän aikavälin kuntoutusta ja yhteiskuntaan sopeuttamista myös olemassa olevien YK:n mekanismien pohjalta.
- Lisätään edelleen johdonmukaisuutta EU:n ihmisoikeus- ja kriisinhallintapolitiikkojen ja YTPP-operaatioiden, turvallisuusalan uudistusten sekä EU:n maakohtaisten ihmisoikeus- ja demokratiastrategioiden välillä.
- Laaditaan ihmisoikeuksia koskeva huolellisuusvelvoitteen mukainen EU:n toimintapolitiikka, jolla varmistetaan, että EU:n turvallisuusalan tuki on soveltuvin osin ihmisoikeuslainsäädännön ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden mukaista, myös YTPP-operaatioiden yhteydessä.
- Jatketaan kansainvälistä humanitaarista oikeutta koskevien erityisten koulutusmoduulien tarjoamista kolmansien maiden asevoimille EU:n sotilaskoulutusoperaatioissa.

III. MAAILMANLAAJUISEN IHMISOIKEUS- JA DEMOKRATIAJÄRJESTELMÄN EDISTÄMINEN

Maailmanlaajuisen ihmisoikeus- ja demokratiajärjestelmän edistäminen on keskeinen osa EU:n sitoutumista monenvälisyyden vahvistamiseen. EU reagoi muuttuvaan kansainväliseen toimintaympäristöön strategisesti niin, että se vahvistaa johdonmukaisuuttaan ja yhtenäisyyttään monenvälisillä foorumeilla, laajentaa ja syventää kahdenvälisiä kumppanuuksiaan ja muodostaa uusia alueiden välisiä koalitioita.

- **Täytäntöönpanokeinot:** poliittiset vuoropuhelut; ihmisoikeusvuoropuhelut; alakohtaiset politiikkavuoropuhelut, GSP+ -menettelyn / EBA-menettelyn mukaiset tarkkailukäynnit; YK:n ihmisoikeusneuvoston ja YK:n yleiskokouksen kolmannen komitean temaattiset ja maantieteelliset päätöslauselmat; temaattiset ja maantieteelliset rahoitusvälineet (asiaan liittyvät ohjelmat ja hankkeet); asiaa koskevien YK:n ja ILO:n yleissopimusten ja valinnaisten

pöytäkirjojen ratifiointin ja täytäntöönpanon edistäminen; huomion kiinnittäminen entistä enemmän ympäristön pilaantumisen ja ilmastomuutoksen ihmisoikeusvaikutuksiin; kohdennettu koulutus edustustoissa toimivalle EU:n henkilöstölle; ihmisoikeuksia koskeva välineistö: oikeuksiin perustuvan, kaikki ihmisoikeudet käsittävän lähestymistavan soveltaminen EU:n kehitysyhteistyössä; päätöslauselmat ihmisoikeusloukkauksista ja rikkomuksista; viralliset yhteydenotot; julkisuusdiplomatia ja kohdennetut kampanjat, konferenssit ja muut tapahtumat; vuoropuhelu kansalaisyhteiskunnan ja muiden valtiosta riippumattomien toimijoiden sekä liiketoiminta-alan kanssa.

A. Monenvälinen yhteistyö

- Luodaan joustavampi kumppanien verkosto muun muassa valikoivan asiakohtaisen toiminnan avulla. Pyritään tavoittamaan uusia kumppaneita, priorisoimaan koalitioiden muodostamista alueellisten ryhmien kanssa valikoitujen päätöslauselmien pohjalta ja vahvistamaan yhteyksiä samanmielisiin maihin.
- Tehdään yhteistyötä varhaisessa vaiheessa sellaisten YK:n ihmisoikeusneuvoston uusien jäsenten kanssa, jotka eivät kannata tiettyjä maakohtaisia tai temaattisia päätöslauselmia.
- Tehostetaan strategista yhteistyötä YK:n ihmisoikeusvaltuutetun toimiston kanssa sekä keskustasolla että paikallistoimistojen tasolla.
- Tuetaan YK:n ihmisoikeusneuvoston tehokkuutta ja vaikuttavuutta ja varmistetaan paremmat yhteydet YK:n yleiskokouksen kolmannen komitean työhön ja synergia muiden monenvälisten ihmisoikeusfoorumien kanssa.
- Tuetaan kansalaisyhteiskunnan osallistumista monenvälisille ihmisoikeusfoorumeille.

B. Alueelliset kumppanuudet

- Vahvistetaan strategista kumppanuutta Euroopan neuvoston (Venetsian komissio mukaan luettuna) ja Etyjin kanssa, jotta voidaan parantaa johdonmukaisuutta ja täydentävyyttä valikoidulla ja monipuolisella yhteistyöllä.
- Vahvistetaan alueellista yhteistyötä Afrikan unionin, Amerikan valtioiden järjestön, Kaakkois-Aasian maiden liiton, Aasia-Eurooppa-kokouksen, Arabiliiton ja Islamilaiden maiden yhteistyöjärjestön kanssa.
- Tuetaan vertaisoppimista alueellisissa ihmisoikeusinstituutioissa, mukaan lukien ihmisoikeustuomioistuimissa ja ihmisoikeusinstituutioiden riippumattomissa verkostoissa, ja kannustetaan siihen.

C. Kahdenvälinen yhteistyö

- Varmistetaan yhteydet ja synergia EU:n kahdenvälisten suhteiden (mukaan lukien poliittiset, ihmisoikeus- ja alakohtaiset politiikkavuoropuhelut, ihmisoikeuksien ja työntekijöiden oikeuksien seuranta GSP-järjestelmän mukaisesti sekä vapaakauppasopimusten mukainen työntekijöiden oikeuksia koskeva työ) ja monenvälisten suhteiden välillä. Keskitytään edelleen jatkotoimiin.
- Yksilöidään konkreettisia toimia kullakin ihmisoikeusvuoropuhelun kierroksella ja kumppanimaiden kuulemisissa, ottaen erityisesti huomioon GSP +-menettelyn / EBA-

menettelyn seurantatavoitteet vuoropuheluissa GSP-edunsaajamaiden kanssa, ja seurataan näiden toimien toteutusta.

- Vahvistetaan ihmisoikeussäännösten täytäntöönpanoa EU:n kauppapolitiikassa muun muassa soveltamalla GSP-järjestelmää ja edistämällä työntekijöiden oikeuksia vapaakauppasopimusten yhteydessä. Käytetään seurantamekanismien koko potentiaalia ja lisätään edelleen avoimuutta ja tietoisuutta sekä yhteydenpitoa sidosryhmien kanssa.
- Hyödynnetään täysimääräisesti poliittisten ja alakohtaisten politiikkavuoropuhelujen, myös budjettitukea koskevien vuoropuhelujen, välistä synergiaa ihmisoikeuksien, demokratian ja oikeusvaltion edistämiseksi kumppanimaissa.
- Sisällytetään järjestelmällisesti ihmisoikeusperiaatteet ja -normit EU:n kahdenväliseen ja alueelliseen yhteistyöhön vahvistamalla ja päivittämällä ihmisoikeuksia koskevaan välineistöön sisältyvää menetelmää, eli oikeuksiin perustuvan, kaikki ihmisoikeudet käsittävän lähestymistavan soveltamista EU:n kehitysyhteistyössä.⁷

D. Kansalaisyhteiskunta ja kansalliset ihmisoikeusinstituutiot

- Syvennetään yhteistyötä moniarvoisen kansalaisyhteiskunnan, kuten ihmisoikeuksien puolustajien, työmarkkinaosapuolten, riippumattomien mediajärjestöjen ja toimittajien, tiedemaailman, oikeusalan ammattilaisten ja humanitaaristen järjestöjen, kanssa ja lisätään niille annettavaa tukea, jotta voidaan puolustaa niiden oikeutta harjoittaa tehtäviään ilman minkäänlaista pelottelua, syrjintää tai väkivaltaa.
- Tuetaan riippumattomia kansallisia ihmisoikeusinstituutioita ja -elimiä sekä oikeusasiamiehiä ja tasa-arvoelimiä Pariisin ja Venetsian periaatteiden mukaisesti ja otetaan ne mukaan ihmisoikeusvuoropuheluihin.
- Edistetään jäseneltyä ja säännöllistä vuoropuhelua valtiollisten toimijoiden, kansalaisyhteiskunnan (myös työmarkkinaosapuolten) ja kansainvälisen yhteisön välillä.
- Tuetaan ja lujitetaan pitkän aikavälin kumppanuuksia kansalaisyhteiskunnan toimijoiden ja ihmisoikeus- ja yhteiskunnallisten liikkeiden kanssa, myös hyödyntämällä täysimääräisesti mahdollisuuksia rahoittaa ruohonjuuritason järjestöjä.

E. Liiketoiminta-ala

- Tehdään liiketoiminta-alan kanssa yhteistyötä ihmisoikeuksien, korruption vastaisten toimien, yritysten yhteiskuntavastuuta koskevien hyvien käytäntöjen, huolellisuusvelvoitteen, vastuuvollisuuden ja oikeussuojakeinojen saatavuuden ylläpitämiseksi ja edistämiseksi osallistavalla tavalla (esimerkiksi toimitusketjut, lapsityövoiman nollatoleranssi).
- Tiivistetään yhteistyötä muun muassa parantamalla koordinoitua asiaankuuluvien komission yksiköiden, Euroopan ulkosuhdehallinnon, ihmisoikeuksista vastaavan EU:n erityisedustajan ja jäsenvaltioiden välillä, jotta voidaan aktiivisesti edistää ja tukea kumppanimaiden pyrkimyksiä panna täytäntöön yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevat YK:n ohjaavat periaatteet muun muassa kansallisten toimintasuunnitelmien ja asiaankuuluvien huolellisuusvelvoitetta koskevien ohjeiden avulla.

---

⁷ <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EN&f=ST%209489%202014%20INIT>

- Tuetaan monia sidosryhmiä käsittäviä prosesseja yritystoimintaa, ihmisoikeuksia ja huolellisuusvelvoitetta koskevien standardien laatimiseksi, täytäntöönpanemiseksi ja vahvistamiseksi ja tehdään yhteistyötä kehityspankkien ja kansainvälisten rahoituslaitosten kanssa. Edistetään alueellisia hankkeita, vertaisoppimista ja hyvien käytäntöjen vaihtoa.
- Parannetaan yritysten sitoutumista ihmisarvoisten työpaikkojen luomiseen, kestävään kehitykseen ja asiaan liittyvään edunvalvontatyöhön toimitusketjussa.
- Kehitetään välineitä ja laaditaan koulutusmateriaaleja yritystoiminnasta ja ihmisoikeuksista, vastuullisesta yritystoiminnasta, yksityisen ja julkisen sektorin välisestä vuoropuhelusta ja ihmisoikeuksia koskevasta huolellisuusvelvoitteesta, jotta EU:n edustustot voivat tehostaa yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevaa työtään.

F. Kansainvälisten ihmisoikeuksien ja humanitaarisen oikeuden noudattaminen

- Tehostetaan YK:n ihmisoikeussopimuksilla perustettujen elinten järjestelmää ja ILO:n normien valvontamekanismia.
- Edistetään ja tuetaan edelleen aloitteita, joilla vahvistetaan kansainvälisen humanitaarisen oikeuden noudattamista ja suojataan humanitaarista toimintatilaa.
- Tuetaan Kansainvälistä rikostuomioistuinta keskeisenä tekijänä rankaisemattomuuden torjumisessa ja muodostetaan verkostoja Rooman perussäännön ja sen täydentävyysperiaatteen yleismaailmallisuuden ja koskemattomuuden edistämiseksi.

IV. UUSIEN TEKNOLOGIOIDEN TUOMIEN MAHDOLLISUUKSIEN HYÖDYNTÄMINEN JA HAASTEIDEN RATKAISEMINEN

Uusien teknologioiden on oltava ihmiskeskeisiä. Uusilla teknologioilla voidaan merkittävästi vaikuttaa ihmisoikeuksien ja demokratian suojeluun ja edistämiseen helpottamalla ja tehostamalla yleisön osallistumista, lisäämällä julkisten palvelujen saatavuutta, helpottamalla loukkausten ja väärinkäytösten dokumentointia ja tukemalla verkkoaktivismia. Näillä teknologioilla voi kuitenkin olla myös kielteisiä vaikutuksia, kuten tietynlaisen laittoman sisällön saatavuuden helpottaminen, joita on torjuttava.

- **Täytäntöönpanokeinot:** poliittiset vuoropuhelut; ihmisoikeusvuoropuhelut; temaattiset ja maantieteelliset rahoitusvälineet (asiaan liittyvät ohjelmat ja hankkeet); monenvälinen ja alueellinen sitoutuminen; kohdennettu koulutus edustustoissa toimivalle EU:n henkilöstölle; julkisuusdiplomatia ja kohdennetut kampanjat, konferenssit ja muut tapahtumat; vuoropuhelu kansalaisyhteiskunnan ja muiden valtiosta riippumattomien toimijoiden sekä liiketoiminta-alan kanssa.

A. Valmiuksien kehittäminen ja tehokas seuranta

- Tehdään yhteistyötä hallitusten, kansalaisyhteiskunnan, yritysten ja YK:n järjestöjen kanssa sen tarkastelemiseksi, miten ihmisoikeuksia koskevia kehyksiä voidaan panna täytäntöön digitaaliaikana.

- Seurataan uusien teknologioiden potentiaalisia mahdollistavia rooleja, tekoäly mukaan luettuna, ja niiden ihmisoikeuksille ja demokratioille mahdollisesti aiheuttamia uhkia kansainvälisellä ja maatasolla.
- Lisätään EU:n henkilöstön vaihtoja ja laaditaan sen käyttöön koulutuksia digitaalitekniologioiden ja tekoälyn käytöstä ja niiden vaikutuksista ihmisoikeuksiin ja demokraattisiin prosesseihin.
- Vaihdetaan disinformaation, vihapuheen sekä ääriajatteluun perustuvan ja terroristisen sisällön torjumiseen liittyviä parhaita käytäntöjä, kuten verkkomedian lukutaitoa ja digitaalisia taitoja koskevia käytäntöjä.
- Tarkastellaan tieto- ja viestintätekniikkaan liittyviä sääntelyllisiä ja muita lähestymistapoja, joilla voidaan edistää ihmisoikeuksia ja demokratiaa. Edistetään parhaiden käytäntöjen kansainvälistä vaihtoa ihmisoikeuksia kunnioittavista teknisistä määräyksistä.

B. Ihmisoikeuksien ja demokratian edistäminen digitaalitekniologian ja tekoälyn käytössä

- Tuetaan sellaisten asiaankuuluvien kehysten ja kansainvälisten normien laatimista, arviointia ja täytäntöönpanoa, joilla turvataan ihmisoikeudet ja demokratia digitaaliympäristössä, ja kuullaan laajalti muun muassa alustojen tarjoajia ja kansalaisyhteiskuntaa. Edistetään asianmukaisia huolellisuusvelvoitteita, riskinhallintasuunnitelmia mukaan lukien, ja tehokasta ihmisoikeusvaikutusten arviointia.
- Osallistutaan monia sidosryhmiä käsittäviin prosesseihin, joissa keskitytään verkossa sovellettaviin ihmisoikeuskehyksiin.
- Annetaan valmiuksia lisäävää ja muuta tukea, jotta kansalliset viranomaiset voivat laatia ja panna tehokkaasti täytäntöön verkossa sovellettavia, asiaa koskevia kansainvälisiä normeja (esimerkiksi lasten suojelua koskevia normeja). Palkataan datatutkijoita ja muita alan asiantuntijoita tätä tarkoitusta varten. Suojelun puutteiden välttämiseksi digitaaliasioita koskevissa kansallisissa laeissa ja asetuksissa olisi otettava huomioon kansainvälinen ihmisoikeuslainsäädäntö.
- Suojellaan yksilön oikeutta yksityisyyteen ja tietosuojaan, myös digitaalisessa ympäristössä ja viranomaisten suhteettoman laajan tiedonsaannin ja valvonnan yhteydessä. Edistetään lähentymistä kohti korkeatasoista suojelua ottaen huomioon myönteiset esimerkit, kuten yleinen tietosuoja-asetus. Edistetään liittymistä tietosuojasta tehtyyn Euroopan neuvoston yleissopimukseen.
- Edistetään EU:n toimia ja tuetaan maailmanlaajuisia ja alueellisia pyrkimyksiä varmistaa ihmisoikeuksien ja demokratian periaatteiden kunnioittaminen tekoälyn kehittämisessä, pohjaten EU:n omaan, eettisen tekoälyn kehittämistä koskevaan lähestymistapaan⁸.
- Tehostetaan toimia uusien teknologioiden kansalaisyhteiskunnalle tuomien etujen hyödyntämiseksi, verkko- ja etäopetus mukaan lukien, kiinnittäen erityistä huomiota ihmisoikeuksien puolustajiin kohdistuvien riskien vähentämiseen.

⁸ Katso komission valkoinen kirja ”Artificial Intelligence – A European approach to excellence and trust” (Tekoäly – eurooppalainen lähestymistapa huippuosaamiseen ja luottamukseen), COM (2020) 65 final, 19.2.2020.

- Tuetaan toimia, joilla suojellaan sananvapautta sekä tiedotusvälineiden vapautta ja moniarvoisuutta verkkoympäristössä.
- Edistetään teknologioiden esteettömyyttä kaikkien, myös vammaisten, keskuudessa jo uusien teknologioiden suunnitteluvaiheessa ja ottaen huomioon kaikki alat, opetusala mukaan lukien.
- Varmistetaan vastuuvellisuus teknologian käytössä, mukaan lukien laillinen pääsy todistusaineiston muodostavaan sähköiseen aineistoon.

V. TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMINEN YHTEISTYÖN AVULLA

Tämän toimintasuunnitelman ansiosta EU voi vastata uusiin haasteisiin kohdennetuilla ja koordinoituilla toimilla. Sen täytäntöönpanosta ja seurannasta olisi käytävä laajaa vuoropuhelua sidosryhmien kanssa. EU:n toimielimet ja jäsenvaltiot tekevät yhteistyötä toimintasuunnitelman täytäntöönpanemiseksi noudattaen yhdenmukaista lähestymistapaa perussopimusten mukaisten toimivaltuuksiensa mukaisesti ja vaihtavat hyviä käytäntöjä ja tietoja. Ihmisoikeuksista vastaava Euroopan unionin erityisedustaja on keskeinen poliittinen toimija ja tärkeässä asemassa ohjaamassa toimintasuunnitelman täytäntöönpanoa kestävä edistyksen aikaansaamiseksi. Euroopan parlamentilla on erityinen rooli ja merkitys ihmisoikeuksien ja demokratian edistämiseksi. EU:n edustustot ja toimistot sekä jäsenvaltioiden suurlähetystöt ovat johtavassa asemassa ihmisoikeuksien suojelemisessa ja toimintasuunnitelman täytäntöönpanossa maatasolla. Maailmanlaajuiset, EU:hun sijoittautuneet ja kansalliset kansalaisyhteiskunnan organisaatiot ovat myös keskeisiä toimijoita.

A. Täytäntöönpano ja arviointi

- Seurataan edistymistä toimintasuunnitelman tavoitteiden saavuttamisessa, ottaen kestävä kehityksen tavoitteet täysimääräisesti huomioon, erityisesti ihmisoikeuksia ja demokratiaa maailmassa koskevan EU:n vuosikertomuksen aihekohtaisen osan avulla. Mukautetaan vuosikertomuksen rakennetta niin, että ensisijaisten toimien täytäntöönpano voidaan ottaa huomioon.
- Toimintasuunnitelman täytäntöönpanosta laaditaan väliarviointi.
- Käydään säännöllistä keskustelua neuvoston kanssa parhaista käytännöistä ja EU:n toimielinten ja jäsenvaltioiden edistymisestä toimintasuunnitelman täytäntöönpanossa, muun muassa EU:n ihmisoikeussuuntaviivojen täytäntöönpanoa koskevien keskustelujen yhteydessä.
- Varmistetaan, että maakohtaiset ihmisoikeus- ja demokratiastrategiat ilmentävät toimintasuunnitelman ensisijaisia toimia, ottaen huomioon maakohtaiset tilanteet.
- Toimitaan sellaisten Euroopan parlamentin päätöslauselmien ja keskustelujen pohjalta, jotka ovat merkityksellisiä toimintasuunnitelman täytäntöönpanon kannalta.
- Tehdään säännöllisesti yhteistyötä kansalaisyhteiskunnan kanssa toimintasuunnitelman yleisen täytäntöönpanon osalta ja järjestetään vuotuinen kuuleminen.
- Laajennetaan päivitettyyn välineistöön sisältyvän menetelmän, eli oikeuksiin perustuvan, kaikki ihmisoikeudet käsittävän EU:n kehitysyhteistyötä koskevan lähestymistavan soveltamisalaa niin, että sitä sovelletaan kaikkiin EU:n ulkoisen toiminnan ohjelmiin, ja kehitetään edelleen

oikeuksiin perustuvia yhteisiä aloitteita jäsenvaltioiden kanssa, myös yhteisen ohjelmasuunnittelun avulla.

B. Julkisuusdiplomatia ja strateginen viestintä

- Luodaan tehokkaita sosiaalisen median verkostoja, jotta vaikuttajat voivat vahvistaa osallistumistaan ja tukeaan ja lisätä sisällön jakamista tietoisuuden lisäämiseksi ja mielipiteiden muuttamiseksi.
- Tiedotetaan asiaankuuluvista politiikoista ja aloitteista ottamalla huomioon kansalaisten näkemykset ja paikalliset kielet ja soveltamalla kampanjatyylisiä temaattista lähestymistapaa.
- Yksilöidään keinoja, joilla voidaan mitata julkisuusdiplomatian ja kampanjoiden tehokkuutta, laaditaan onnistunutta sisältöä ja luodaan vuorovaikutuskanavia kansalaisten kanssa viestimiseksi.
- Tunnistetaan ja edistetään edelleen myönteisiä tarinoita ihmisoikeuksista ja hyödynnetään niiden tarjoamia mahdollisuuksia tuottaa ihmisoikeuksien alalla lisää myönteisiä muutoksia paikan päällä.